

www.heemkringwetteren.be

Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring "Jan Broeckaert" vzw Wetteren

NIEUWSBRIEF

Versijnt 3 maal per jaar
Augustus 2017
21^e jaargang

www.heemkringwetteren.be

walterdewolf@proximus.be

erfgoedcel
LAND VAN
DENDERMONDE

COLLOFON

Erevoorzitter

Alfons Rasschaert, Statiesstraat 17, 9260 Wichelen

Voorzitter

Erik Van der Haegen, Bloemluststraat 16,
9230 Wetteren

e-mail: erik.van.der.haegen@telenet.be

Ondervoorzitter

Hubert Keuppens, Suikerstraat 5,
9260 Wichelen-Schellebelle

e-mail: hubertkeuppens2@telenet.be

Ere-secretaris

Willy Tondeleir, Boergondisch Kruis 16,
9230 Wetteren

Penningmeester/secretaris

Fernand Schamp, Kerkstraat 31, 9230 Wetteren

e-mail: fsw1@skynet.be

Museumconservator-archivaris

Walter De Wolf, Sportstraat 38, 9230 Wetteren

e-mail: heemkundewetteren@hotmail.be

Museumgids

Luc Bontinck, Wettersestraat 10,
9260 Wichelen-Schellebelle

e-mail: luc.bontinck2@telenet.be

Tentoonstellingen

Christiane Van Impe, Kerkstraat 31,
9230 Wetteren

e-mail: vanimpe.christiane@skynet.be

Bibliotheek

Karel François, Oordegemsesteenweg 235,
9230 Massemen-Wetteren

e-mail: francois.vanherreweghe@telenet.be

Bestuursleden

Jeroen Trio, Markt 1, 9230 Wetteren

Martin Bogaert, Roelandtstraat 4,
9260 Wichelen-Schellebelle

e-mail: bogaertmartin8@gmail.com

Erik Lorré, Kromme Wegel 31

9230 Wetteren

e-mail: e.lorre@telenet.be

WERKGEBIED

Het Werkgebied van de Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring "Jan Broeckaert" vzw Wetteren bevat de gemeenten Wetteren, Massemen en Westrem.

INHOUD VAN DIT NUMMER

Woord van de voorzitter	1
Heemkundig Museum Wetteren	2
Volksleven te Wetteren van de 19 ^e eeuw tot 1953 – deel 2	3
Wetteren kermis, een bloementapijt op de Markt en een herdenkingstentoonstelling "Wetthra 25 jaar geleden	11
Een vergeten Wetters lied	13
Christoph von Lützenrode Zu Klarenbeck	14
Een nieuw boek van de hand van Julius D'Haene	20
Mededelingen van de Heemkundige Kring	

LIDMAATSCHAP

Het lidmaatschap voor één jaar bedraagt € 9.

Je kan je als lid laten inschrijven elke eerste zaterdag van de maand wanneer het museum is geopend of door overschrijving op rekeningnummer **BE21 0682 1293 2003**

Grotere bedragen worden steeds in dank aanvaard en worden altijd correct aangewend.

WERK MEE AAN DIT TIJDSCHRIFT

Je kan meewerken aan dit tijdschrift. Je kan een bijdrage over Wetteren, Massemen of Westrem met geschiedkundige inslag, goed onderbouwd en gestaafd door bronvermeldingen, onder je eigen eindverantwoordelijkheid, laten opnemen in deze publicatie. De redactie behoudt wel het recht om artikels te aanvaarden of te weigeren.

HEEMKUNDIG MUSEUM

Het Heemkundig Museum is geopend elke eerste zaterdag van de maand gedurende de maanden maart tot en met november.

Tijdens deze periode kan je het museum op aanvraag, ook bezoeken tijdens de week.

Aanvragen kan via walter.de.wolf@proximus.be of via de Toeristische Dienst Wetteren, Markt 23, 9230 Wetteren, tel. 09 366 31 04.

Tijdens de maanden november, december en januari is het museum gesloten wegens herinrichtingwerken.

WOORD VAN DE VOORZITTER

Ons museum werd na het vele bezoek tijdens de Topdagen van eind juni nog eens afgeborsteld en her en der met schenkingen en nieuwe voorwerpen aangekleed en opgetuigd.

Het is immers de traditie die wil dat geen enkele kermis als 'volledig' mag worden bestempeld als je het museum niet zou hebben bezocht. De aanwinsten gaan onze bezoekers even doen stilstaan want heel wat voorwerpen roepen nostalgie op en tegelijk het gevoel iets dierbaars te zijn kwijtgeraakt.

Wij ontwaren bij onze bezoekers heel wat jeugdsentiment, nauw verbonden met de schooltijd en de ontspanning van die jaren, de sfeer waarin men opgroeide. Hoe hebben we dat alles kunnen doorspartelen zonder al de hedendaagse elektronica en dure hebbedingetjes.

Onze zorg voor alle bezoekers staat voorop. Er is altijd een museumgids in de buurt om de herinneringen uit vervlogen tijden te verduidelijken en naar uw vragen te luisteren.

U telt mee af naar de opening van de kermis? Wij staan opnieuw klaar voor iedereen. Op zaterdagmiddag 2 september zal het museum een hele namiddag toegankelijk zijn. De dag er na, op zondag 3 september doen we nog beter, dan kan elke bezoeker al om 10 uur binnenstappen.

Om af te ronden zal dinsdag 5 september opnieuw onze deur geopend worden vanaf 10 uur.

Nu we de agenda open hebben gelegd kan u al noteren dat er op de begraafplaats van de 18 Augustuslaan op 1 november opnieuw een 'Réveil' worden ingericht door het departement Vrijetijdszaken van het gemeentebestuur en onze heemkring zal daar een boeiende verteller bij inschakelen.

We zitten in november, daar nodigen we alle Wetteraars uit om op zaterdag 18 november om 14.30 uur deel te nemen aan een heemkundige wandeling op de begraafplaats van de 18 Augustuslaan.

Hier zal een bestuurslid van onze kring u vergasten op een negentig minuten durende gidsbeurt die u verklaart hoe de vorige generatie werd begraven en vooral hoe het allemaal werd aangepast sinds 1971. In welk jaar werd de eerste Wetterse burger gecremeerd?

Het hele jaar door bundelen onze bestuursleden hun krachten om de informatie die ons wordt aangereikt door verschillende instanties die zich onderscheiden in erfgoed en geschiedenis, te verwerken. Onze contacten met scholen, studenten en verenigingen zijn levendig.

Onderschat onze bibliotheek niet. Die wordt met regelmaat geconsulteerd en ook daarmee bieden wij actieve steun, het hele jaar door, aan elke persoon of organisatie die onze hulp bij opzoeken verlangt. Kortom, alle activiteiten van elk van onze bestuursleden resulteren in verhalen over vroegere levenswijzen, vergane gebruiken, en veel meer.

Aarzel niet en bezoek ons museum.

Hubert Keuppens - ondervoorzitter

HEEMKUNDIG MUSEUM WETTEREN

In augustus maakt onze Heemkundige Kring zich gewoontegetrouw op voor Wetteren kermis. We hanteren dan stoffer en blik en we schuren en poetsen dat het een lieve lust is. Maar... dit jaar volgt daar geen thematentoonstelling op. Behalve het openhouden van het museum, zullen de komende 'nakermis'-evenementen immers veel van onze tijd vragen. We sommen even op.

Vanaf dit jaar nemen wij de organisatie van de brocantemarkt, die telkens plaatsheeft op zaterdag na de jaarmarkt, over van de buurtedekenij Markt. Verwijzend naar het teloorgane Kloefkensbal geven we er de naam Kloefkensbrocantemarkt aan.

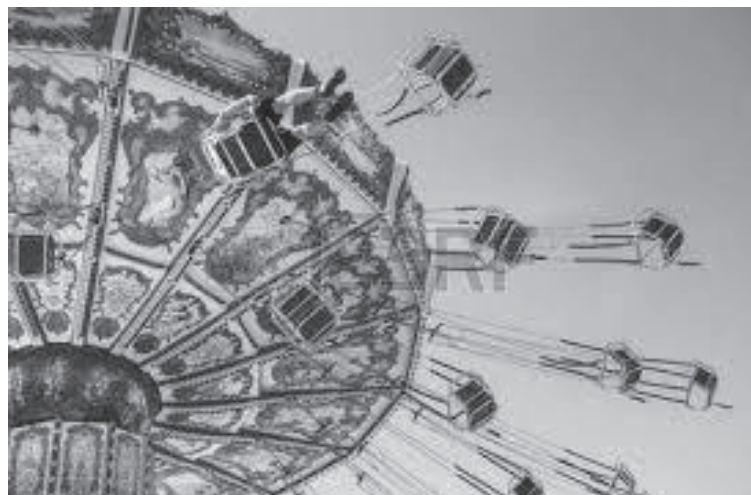
's Anderendaags tekenen we present op Open Monumentendag.

De week erop stellen we het museum open ter gelegenheid van het bloementapijt dat de Markt zal sieren en werken we mee aan de tentoonstelling Wetthra, 25 jaar geleden. Ondertussen kijken we uit naar de herstelling van de pui van het gemeentehuis en leven we in de hoop om eindelijk onze echte inkom terug te krijgen. We zullen in elk geval de weg naar het museum vanop de Markt goed bewegwijzeren en wie weet zorgen de Wetterse boom- en plantenkwekers wel voor een plantenroute die naar het museum leidt.

Even achterom kijken mag ook. Ons Museum fungeerde als centraal infopunt tijdens de voorbije Erfgoeddag die liep onder het thema 'Zorg', en met de Wetterse Topdagen was er heel wat publieke belangstelling voor onze museale collectie en voor de werking van onze Heemkundige Kring.

Nu met Wetteren kermis voor de deur hopen we opnieuw op een grote toeloop van geïnteresseerde bezoekers. De koffie en de vla, de Wetterse druppel en Uitzet zullen klaarstaan.

Prettige kermis aan iedereen.

Volksleven te Wetteren van de 19^e eeuw tot 1953. (slot)

Volksfeesten en -gebruiken

Volksfeesten in Wetteren en omstreken

Stoeten

We vermelden eerst en vooral de carnavalsoptochten die nog ieder jaar door Wetteren trekken. Ze werden, zij het onder een andere vorm, al meer dan 100 jaar geleden georganiseerd door de maatschappij 'De Zilveren Panne'. De actiefste carnavalsvereniging van de laatste decennia is zeker de 'Breugelclub' op de Markt. Ze leverde heel wat Prinsen Carnaval en ook de eerste Keizer Carnaval van de gemeente.

We geven hierna een (onvolledig) overzicht van de belangrijkste stoeten.

- 1919 - Het einde van de Eerste Wereldoorlog werd gevierd met een Vredesstoet. Veel praalwagens verbeeldden de dapperheid van de Belgen en dan vooral van de Vlamingen. Er reden verder veel protestwagens mee tegen het voor de gewone Vlaming onverstanebare Frans dat door de hogere officieren van het Belgische leger werd gebruikt. Ook ludieke groepen namen deel aan de stoet. Zij lieten zien waarmee de Wetteraars zich tijdens de oorlog onledig hielden en hoe zij de Duitsers wisten te misleiden, te bedriegen en met hen de spot probeerden te drijven.

“SMOKKELHANDEL MOLENSTRAAT”

Eén van de groepen uit de Molenhoek die deel namen aan de Vredesstoet.

- 1930 – Bij de viering van honderd jaar België gingen over het hele land bloemenstoeten uit, zo ook in Wetteren. Er namen weer heel wat wagens deel die het land én de dynastie bejubelden. Vijf jaar later, in 1935, deed bloemengemeente Wetteren de stoet nog eens over.
- 1947 - Tijdens de Tweede Wereldoorlog lieten de Duitsers ook in Wetteren de klokken uit de kerktoren halen. Op 13 september 1947 kon deken Van Ongeval de nieuwe klokken inwijden. Bij de aankomst van de klokken kwamen de feestwagens nog eens van stal om een Klokkenstoet te vormen.

Aankomst van de klokken te Wetteren.

De klokken opgesteld op de Markt.

- 1962 – De viering van 150 jaar Wetterse Vrijwillige Brandweer ging gepaard met een 'Vuurstoet'.
- 1963 – Geen gelegenheid was te veel om een stoet rond te bouwen. Zo toen Willy Raes, wereldkampioen rolschaatsen over 20 km, door het gemeentebestuur gehuldigd werd.
- 1966 – Elke zestiger in Wetteren herinnert zich zonder twijfel het BRT-jeugdfeuilleton Johan en de Alverman. Wetteraar (maar zeker geen acteur) Dolf De Winter vertolkte de rol van de indiaan Otorongo. Bij de BRT zochten ze iemand die met paarden overweg kon én er zelf al eens een stunt mee kon uithalen. Met Dolf De Winter haalden ze de juiste man op de juiste plaats in huis. Na afloop van het feuilleton organiseerden zijn Wetterse vrienden voor hem in de Boskant een huldigingsstoet waarop naast Dolf ook de andere hoofdrolspelers uit het feuilleton aanwezig waren. 1966 was meteen het startjaar van het nog bestaande Feestcomité Boskant '66.

1966 – Otorongo (Dolf De Winter)
Foto: Willy Van den Berghe

1967 – Stoet 100 jarig bestaan van de Vreugdebroeders
(Houten Muziek – Boskant)

- 1967 – In de Boskant houden ze van feesten, want het jaar na Otorongo was het de beurt aan de Vreugdebroeders, beter gekend als het Houten Muziek, om hun 100-jarig bestaan te vieren. Met een stoet natuurlijk.
- 1959 tot heden – De weg van het paradepaardje van alle Wetterse stoeten, de Oogststoet van Massemen-Kortenbos, gaat van (op) de akker tot (bij) de bakker. Dit jaar zal het de 60ste keer zijn dat heel de wijk Kortenbos in de weer is om van de stoet een succes te maken. Massemen, en bij uitbreiding Wetteren, mag dankbaar zijn dat Kamiel Verhoeven (†) ooit op de poppen kwam met het briljante idee om een oogststoet te organiseren.

Volksfeesten en volkstoelopen

De bevolking vond, net zoals voor het organiseren van hun stoeten, makkelijk een voorwendsel om een volksfeest te houden. Er waren profane en religieuze volksfeesten en volkstoelopen.

Met de kermis van 1906 werd voor een overvolle Markt voor het eerst de **Reuzencantate** uitgevoerd. Dit beroemde reuzenlied werd geschreven door Adolf Goossens en getoondicht door Jules De Grootte. Gedurende jaren was er geen Wetteraar die dit reuzenlied niet kende. Zelf hebben we het in de jaren zestig nog leren zingen op het college onder en met pianobegeleiding van Marcel Verbaere.

De voltooiing in 1907 van de bouw van de gasfabriek was aanleiding om nog eens duchtig te vieren, met als hoogtepunt het oplaten, onder het oog van een massa kijklustigen, van een gasballon.

Een andere gasballon steeg in 1910 op vanop de Vennemansdriesch (nu het Beernaertsplein), eveneens onder grote publieke belangstelling.

Een andere gasballon werd opgelaten in 1910 op het Beernaertsplein (toen nog Vennemansdriesch) eveneens met heel wat toeschouwers.

Niet zoveel jaar later was er zowel vreugde als verdriet toen de Wetterse soldaten terugkeerden van het IJzerfront.

Er bestaan foto's waarop een massa volk

te zien is dat de soldaten toejuicht.

Goed 20 jaar later eenzelfde feest maar dan met vreemde soldaten die Wetteren kwamen bevrijden.

Gasballon op Vennemansdriesch, (Felix Beernaertsplein) in 1910.

Volkse feesten waren ook de Sint-Pieters- of Rozenhoedvieringen, in Wetteren georganiseerd door de toenmalige voorzitter van de Heemkundige Kring, veearts Jaak Wauters in de Jozef Buyssestraat en door zijn vriend en medewerker Jan De Meyer op Beirstoppel.

Ook de nu niet meer bestaande processies brachten veel volk op de been. Al op 15 augustus 1701 zou hier een processie uitgegaan zijn. Vanaf de jaren '60 doofde de belangstelling voor de processies stilaan uit.

Lang geleden en vandaag ook volledig verdwenen was er de bedevaart op 17 maart, toen gelovigen van heinde en verre naar Wetteren kwamen om de heilige Gertrudis te aanroepen tegen ratten- en muizenplagen die de oogst konden ruïneren.

Vroeger bracht de komst van een nieuwe pastoor of deken ook veel volk op straat. Vandaag weten velen het niet eens als een nieuwe parochieherder is aangesteld.

Evenementen voor het volk

Voor de inrichting van volksfeesten zijn er de gemeentelijke diensten, die elk jaar de handen ook eens deftig uit de mouwen weten te halen.

De Wetterse Topdagen zijn uitgegroeid tot een waarachtig jaarlijks gebeuren. Het heeft wat tijd gekost maar het blijvend doorzetten van de dienst evenementen heeft geleid dat de Topdagen over zaterdag en zondag vele honderden (misschien wel een paar duizend) mensen op de been brengt.

Het Wetterse volksfeest bij uitstek is zeker de septemberkermis. En sinds een paar jaar, en met vallen en opstaan, het voorbije jaar een groot succes kennende, de kerstmarkt.

Het zijn inderdaad gebeurtenissen die niet voor de modale organisator zijn weggelegd, maar de gemeentelijke dienst die hier voor instaat moet voor zijn inzet geprezen worden. En iets waar ze nooit verantwoordelijk kunnen voor zijn, zijn de weersomstandigheden die soms roet in het eten komen gooien.

Orgeldraaier en volkszanger Pier Lala uit Hamme te gast bij het Heemkundig Museum Wetteren ter gelegenheid van de Topdagen 2014.

Naast hem Martin Bogaert, bestuurslid Heemkundige Kring Wetteren.

En misschien komt er nog wat verandering. Wij van de Heemkundige Kring hebben vorig jaar een totaal vernieuwde “kloef” van het voormalige “kloefkensbal” voorgesteld. Het is de bedoeling op termijn terug een volksfeest te brengen, het vroegere koefkensbal waardig.

Op de afbeelding de “nieuwe” Kloef.
De originele Kloef bevond zich in de kelders van een winkel, maar was totaal onbruikbaar geworden.

Eén van de nieuwste volksfeesten te Wetteren vind plaats op de Markt begin januari. Voormalig burgemeester Marc Gijbels is er mee gestart en zijn opvolger doet verder. De nieuwjaarswensen op de Markt. Mensen ontmoeten die men wellicht een jaar lang niet meer heeft gezien en met de gratis drink aangeboden door de gemeente, zijn alle ingrediënten aanwezig voor het houden van een echt volksfeest!

Volksfiguren

Bij al dit volkse leven –spel en -sport horen zonder uitzondering de volkse figuren.

Dan komen we nu tot wellicht het meest volkse dat Vlaanderen en, meteen Wetteren, kent. De bijnamen. Het is moeilijk zich in te beelden dat er nog landen zijn waar de bijnaam zo populair is dan hier bij ons in Vlaanderen.

Alle Wetterse bijnamen opsommen en beschrijven wie er achter zit is gewoon onmogelijk, het zou een lijvig boek worden.

Maar er moeten slechts enkele Wetterse geschiedkundige boeken worden opengeslagen en men stuit zo op die bijnamen.

Georges Kregersman was “Mone Koek”, Raymond Kregersman was “Mone van de Berg” en was de ballenonderhouder –opkuiser en –oppomper van de Racing. Het soort van vrijwilligers dat is uitgestorven.

Er waren in de kerk de “pijkenheren” of de “suisses”, de ordehandhavers in de kerk tijdens de diensten, met als laatste die velen zich nog zullen herinneren, Cyriel Van Damme. Blinde Stant, zijn bijnaam vraagt geen uitleg, dat was Karel D’Hauwe. En één van de makers van de potjes voor de Schellebelse Potjesmarkt was Theophiel Segers of “Fiel Scheete”.

Jef Maantjes

Armand Van Durme was Jef Maantjes en hij was geruime tijd de opvolger van Karel Schepens, met zijn geschiedkundige rubriekjes in het weekbad De Schelde. Daarnaast schreef hij menig gelegenheidsdicht of –lied. Bij de Heemkundige Kring worden er ongeveer 150 bewaard. Marie-Louise De Pauw of Liesken Paatses had een welbeklante snoepwinkel op de vijfhoek en op de Zandstraat was er Leontine De Schaepmeester of Tinneken van aan ’t college. Tinneken heeft ons alles leren roken! Hoewel roken van thuis uit niet mocht en op het college, zelfs op de weg naar en van de school, was roken ten strengste verboden. En bij Tinneken, gewoon rechtover het college, kon men zijn sigaret per 1 stuk kopen. Tinneken had het gat in de markt gezien. Valère Goossens trok met zijn steekkarretje in de vorm van een bootje, al ratelend Wetteren rond. Iedereen die dit geratel hoorde wist dat “Geirnaartsen” met zijn viskar op komst was.

En zo zijn er een bijna niet te tellen aantal die onder hun bijnaam beter gekend waren als met de werkelijke naam.

Een niet Wetteraar maar elke week duidelijk te zien in het Wetterse straatbeeld was “scharenslijper” Theo Lampaert. Theo Lampaert was een Gentenaar, waar hij via een omweggetje nu terug woont. Tussendoor hield hij nog zijn “Café Theo” in Melle.

Links: een nog jongere Theo Lampaert op weg met zijn oude slijpkar.

Rechts: het krantenartikel dat is verschenen bij het afscheid van Theo Lampaert.

Heel eigenaardig heeft hij buitenshuis zijn scharenslijperij enkel uitgeoefend in Wetteren. Maar bij hem thuis werden ganse dozen scharen en messen gebracht, vooral van de schoen- en textielnijverheid uit Schellebelle en Serskamp.

50 jaar was de hoek van de Flor. Leirensstraat en de Markt hem voorbehouden en stond hij daar scharen en messen te slijpen dat horen en zien verging. Vooral horen, want in het voorstaand krantenknipsel staat te lezen “vooral het lawaai van 1000 gek geworden gierzwaluwen”...

Toen hij 74 was geworden heeft hij dan, een moeilijk, afscheid genomen van zijn trouw Wetterse cliënteel.

Zijn scharenslijperskarretje dat, na elke donderdagmarkt, ergens in Wetteren veilig werd weggeborgen (bv in het “Huis Bettens”) was voorgoed werkloos geworden. Op heden is het nog te zien in de Massemse Oogststoet.

Volksgebruiken

Onze volksgebruiken hebben meestal een religieuze achtergrond en houden veelal verband met de levenscyclus van de mens. Van bij de geboorte en tot aan de dood hoorden bepaalde rituelen die in de loop van de tijd niet echt veranderd zijn. Vele gebruiken zijn nu echter verdwenen. Zo plantte mijn bijna 100-jarige grootvader zijn bonen in zijn reusachtige moestuin steevast op de feestdag van het heilige Marcus, die dan ook wel de ‘bonenplanter’ genoemd werd. Zou er vandaag nog een moestuinier zijn die op deze heilige wacht om zijn bonen te planten?

De Nieuwjaarsbrief

Een oervlaams gebruik is bij het begin van een nieuw jaar het lezen van de Nieuwjaarsbrief. Eerst de brief voor de ouders en daarna een brief voor de peter en nog één voor de meter.

En in de dagen die Nieuwjaar vooraf gingen, wat een gesukkel op die schoolbanken om toch maar het mooiste geschrift uit onze pen te toveren en... vooral om geen inktvlekken op ons brieven te krijgen.

Wij wilden, vooral wij moesten van de schoolmeester, de mooiste brief van allemaal hebben.

Eitjes rapen met Pasen

Als kind keken we uit naar de komst van de klokken van Rom, om dan op Pasen bij het ontwaken onmiddellijk naar buiten te stormen op jacht naar de paaseitjes.

Verbinden wij de traditie van het paaseieren rapen met het christelijke feest van Pasen, dan blijken toch heidense gebruiken aan de grondslag ervan te liggen. Met de verspreiding van het christendom over Europa raakte het feest van Pasen vermengd met heidense lentefeesten.

Eieren stonden daar symbool voor de vruchtbaarheid en de geboorte van de lente. Zo was het in de Germaanse cultus van de heilige boom gebruikelijk om de komst van de lente te vieren door eieren in de bomen te hangen.

Er bestaat echter ook een meer praktische verklaring van de oorsprong van het paasei, die met name verband houdt met de periode van het Vasten.

In die weken was het namelijk voor christenen verboden om vlees en zuivel te eten, en door velen werden eieren ook als zuivelproduct beschouwd. Omdat de kippen echter niet stopten met eieren te produceren had men aan het einde van het Vasten zo'n overschot, dat het al snel traditie werd om met het begin van Pasen hardgekookte eieren te eten.

In Wetteren heeft Sint-Gertrudis wel een grote vinger in de pap der volksgebruiken gehad. Lang geleden en vandaag volledig verdwenen, was er een bedevaart die op 17 maart plaatsvond. Toen kwam men van heinde en verre om de heilige te aanroepen tegen ratten en muizenplagen die de oogsten ruineerden.

Geen stad of dorp of er moet een kermis zijn. In Wetteren bestaat er een septemberkermis omdat de landvoogden Albrecht en Isabella een octrooi aan Wetteren verschaften dat toeliet een jaarmarkt te houden de dinsdag volgend op de eerste zondag van de maand.

Anderzijds heeft het woord kermis onweerlegbaar een verband met de kerk. Kermis zou een verbastering zijn van "kerkmis".

Maar hoe het ook moge wezen een kermis op zich had en heeft heel wat volkse gebruiken in zich. Thuis was er, op kermiszondag, het konijn met de pruimen en nadien de al of niet zelfgebakken vlaai.

Reeds op vrijdag voor de kermis trokken velen naar hun stamcafé, want daar werd de spaarkas uitbetaald. Die spaarkas betekende het drinkgeld voor de dagen die gingen komen.

Kermis waren ook de dagen van de "velokoersen" en de "hondenkoersen", in gans het dorp werden toen in de herbergen "haantjeskaartingen" gehouden, er werd met de boog geschoten dat het een lieve lust was. Het waren de dagen dat de fanfare het dorp rondtrok.

En in Wetteren waren er kermissen. Elke zichzelf respecterende wijk had minstens één kermis per jaar.

Het was vooral een volksfeest waarop men, vroeger althans, op zijn paasbest uitgedost, liet zien "hoe goed men het had".

Kermis was een volkse gebeurtenis die, vroeger, twee gezichten kende. Er was vooreerst de blijdschap om het feest dat een kermis moest betekenen, maar daarnaast moest het de armoede even laten vergeten.

Alle gebeurtenissen in een mensenleven beschrijven gaan we hier zeker niet doen. Dit gaat van de allereerste schooldag, waar de moeders soms harder wenen dan de peuter in kwestie, tot de geboorte van het eerste kleinkind.

Maar hoe vals hebben we gezongen op onze Driekoningen rondgang en fier dat we waren, uitgedost als kleine heertjes en dametjes, op onze plechtige communie, wij met het "stoeffferke" in de borstzak van de vest.

Ook het uitdelen van de "communieprentjes" hoorde bij deze gelegenheid.

Ik herinner mij ook hoe wij met de ganse school op Aswoensdag naar de kerk trokken om daarna de ganse dag met dat zwarte kruis op het voorhoofd te moeten blijven rondlopen.

Trouwers, dat was ons ding, zeker in mijn Serskampse kindertijd. Wij waren wellicht de meest aandachtige lezers van het parochieblad. Vooral werd gelet op de zaterdagagenda om te weten of er trouwers waren of niet en het belangrijkste om welk uur.

Dan gingen wij "stroppen"! Stroppen gebeurde bij het buitenkomen van het pas gehuwde paar. Dan werden ze opgehouden door een koord dat wij met twee, elk aan een zijde van de kerkdeur ophielden en hen de weg versperde. Dat touw werd niet neergelaten vooraleer de kersverse bruidegom ons een omslagje overhandigde met enkele centen erin.

Het finale gebeuren bij een mens is zijn dood. In België, en in Vlaanderen nog meer dan in Brussel en Wallonië, gaat ook dit gepaard met een reeks van volkse gebruiken.

Het bidprentje is bijna geheel Belgisch. Men zal dit gebruik, op uitzondering van Zeeuws-Vlaanderen en de grensrand van Frans-Vlaanderen, in bijna geen ander Europees land terugvinden.

De rouwbrief kent een ruimere verspreiding. Maar toch; in ons land wordt de rouwbrief verspreid bij de ganse familie, de vrienden, de buren en in vele gevallen de collega's. In Griekenland bv. wordt de rouwbrief aan een boom of een paal gespijkerd.

Maar een gebruik dat reeds lang vergeten is, is de berechting. Als kind herinner ik mij nog dat er, meestal bij een nakend overlijden, een kleine stoet onderweg was van 2 misdienaars en een pastoor of onderpastoor. 1 misdienaar voorop met het kruis, de 2^e daarachter met een bel en dan de pastoor met de H. Olie.

Het was nog de tijd dat de, toen nog schaarse, auto's gewoon stopten tot het groepje dat een droeve tijding verkondigde voorbij was. Hoe eerbiedig werden de klakken en hoeden dan van het hoofd genomen en in veel gevallen werd er ook een kniebuiging gedaan. En als misdienaars en pastoor dan voorbij waren, werd er al fluisterend maar dringend, tussen de omstaanders navraag gedaan "...en bij wie is het...".

Zelf heb ik het tijdens mijn kinderjaren in Serskamp nooit meegemaakt, maar in het geboortedorp van mijn moeder, Lede, werd door de begoede bevolking nog beroep gedaan op de met paarden getrokken corbeillard. Er waren begravingen waar een vierspan van gitzwarte paarden de lijkenkar trokken. Bij minder rijken waren het 2 paarden maar bij de hele rijken ging dit zelfs tot 6 paarden.

De winteravond

Een volkse en gezellige avond hebben we als kind meermaals meegemaakt. Er was het ganzenspel, het vlooienspel, monopoly, mens erger je niet en nog zovele andere spellen.

Het was vooral tijdens de donkere en koude winteravonden dat deze met het ganse gezin werden gespeeld. En heel belangrijk, deze spelen werden enkel tijdens het weekend gespeeld. Tijdens de week moesten wij tijdig in bed, want 's anderendaags was er terug school; er moest toen gestudeerd worden en niet gespeeld en vader moest er ook vroeg uit om te gaan werken.

Dus de zaterdagavond was de uitgelezen moment.

De spelregels van het de hiervoor vernoemde spelen uitleggen is een nutteloos werk, jullie kennen ze misschien beter als ik.

Er waren eveneens de kaartspelen. Hartenjagen, rami-bridge, wippen (ja wij noemden dit zo en ik zou niet weten hoe het zou moeten genoemd worden). Voorgaande waren kaartspelen die konden gespeeld worden door meerdere spelers gelijk. Was je alleen dan kon er een variatie van een spelletje patience worden gespeeld.

Dit alles was destijds leuk, amusant en onderhoudend. Het was vooral volks daar het gebeurde in elk huisgezin.

Zonde dat we ondertussen zijn oud geworden, gelukkig hebben we toch nog wat van dat kind zijn bewaard...

Zie ginds de reus die komt...

De Wetteraar is een "reuzenvolk". En dat mag wellicht letterlijk als figuurlijk worden genomen.

Een echte Wetteraar is iemand met een onverwoestbaar optimisme, maar die een klein hartje krijgt bij het zien van de Wetterse Reuzen.

En het zijn niet alleen Reus en Reuzin. Wetteren is een echte reuzengemeente in de echte zin van het woord.

Elke wijk en vereniging die zichzelf respecteert heeft minstens één reus.

In Wetteren zijn er momenteel de reuzen van de gemeente (2), den Berg (2), de Molenhoek (4), het Houten Muziek (2), de brandweer (1), Jabbeke (1), Massemen (2) en in de Bommels is er nog Pier Punaise.

De reuzin van de Begijneweide is er niet meer net zoals Bommelina en de reus van de wijngilde.

Maar al bij al wil dit zeggen dat er toch nog een 15 reuzen bestaan in onze gemeente.

Eén ding is echter jammer, hoe graag de Wetteraar zijn reuzen ziet dansen, hoe minder graag hij is om de reuzen te dragen. Om die reden staan er nu 6 van onze reuze-burgers opgesteld in een gemeentelijk gebouw. Of ze ooit nog het daglicht zullen zien is een andere zaak.

Maar overal waar wordt gefeest zijn de reuzen present; de Oogststoet, Wetteren Kermis, elke gebeurteactiviteit te Jabbeke en de feestelijkheden te Massemen.

"Kere weerom Reuske Reuske, kere weerom..."

Besluit

Volksleven in Wetteren heeft bestaan en bestaat nog steeds. Er zijn nog de vogelpikclubs, biljartclubs, kaartclubs, er wordt nog steeds voetbal gespeeld en aan wielrennen gedaan, de volleybal is nog niet dood en muziek en toneel doen het nog steeds. En we vergeten.....? Sorry hiervoor!

Vele Wetteraars, vroeger meer dan vandaag, vonden het verenigingsleven belangrijk. De verenigingen bracht mensen samen, liet ze aan een zinvolle, soms leerrijke, activiteit deelnemen.

Sommige ondernemingen, groeperingen en/of verenigingen die we nog niet hebben genoemd leerden zelfs velen onder hen lezen en schrijven. Zo was de zondagschool ook een belangrijk onderdeel van onze volkse cultuur.

En gedurende de nu pakweg 200 voorbije jaren, gebeurde al dit verenigingswerk belangeloos door vrijwilligers.

Honderden mensen die aan vele duizenden ontspanning, plezier en vertier hebben aangeboden.

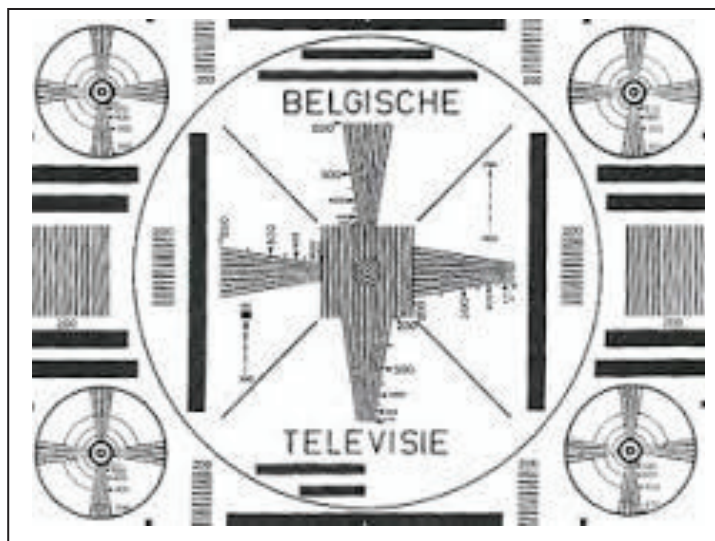
Wees hen dankbaar.

Het verenigingsleven heeft het altijd goed gedaan, en er zullen altijd wel verenigingen en clubs verdwijnen. Maar er zullen er ook almaar nieuwe ontstaan.

En toch heeft een in 1953 nieuw ontstane media, vooral in het begin, vele verenigingen tot de wanhoop gedreven omdat de leden niet meer naar de activiteiten en vergaderingen kwamen.

En toen in 1953 was er de TV... en was "Schipper naast Mathilde" bij velen belangrijker geworden dan hun engagement bij de vereniging. Toen zijn bv. vele dorpsfanfares verdwenen en is er heel wat dorpsstoneel ten onder gegaan. TV was zoveel interessanter...

Het heeft toen jaren geduurd vooraleer er met veel, heel veel geduld, opnieuw kon worden gebouwd aan het heropstaan van het volksleven. Het waren alleen de "gevestigde" verenigingen die hadden overleefd, terwijl heel wat nieuw op te richten groeperingen met een nieuwe generatie van vrijwilligers er moesten voor instaan dat "volksleven" opnieuw een begrip ging worden in onze samenleving.

Bronnen

Groot Spectrum Spellenboek - 1977

Het verhaal van ons huis – Jozef Weyns - 1954

Tijdschriften Heem- en Geschiedkundige Kring "Jan Broeckaert" vzw Wetteren – jaargangen 1957, 1958, 1961, 1962, 1964 en 1982

Map: Reuzen bezoeken Wetteren, reuzenfeesten – 1990

Map: Kunstenaarsroute - 1999

De Rozenhoedviering te Wetteren – Marcel Daem - 1946

Nostalgie in de gemeente – Christiane Van Impe – 1996

Volkkundige kalender voor Wetteren, aantekeningen over volksgebruiken, volksgeloof en volksleven – Marcel Daem

Kinderlied, -dans en -spel te Wetteren – Marcel Daem, Marie-Jeanne De Smet – 1994

Wetteren kermis, een Bloementapijt op de Markt en een herdenkingstentoonstelling “Wetthra 25 jaar geleden”

Het is al heel wat jaren geleden maar er komt dit jaar geen thema tentoonstelling in het Heemkundig Museum ter gelegenheid van de Wetterse Septemberkermis.

Dit werd reeds beslist op een bestuursvergadering in het begin van het nieuwe werkjaar. Voor die opening werd een gans nieuwe uitstalling van onze klokken en andere uurwerken opgezet, een hoekje met een mini-schoonklasje werd uitgebouwd rond de figuur van August Bogaert, gewezen onderwijzer aan de gemeenteschool op de Diefkens en in het ganse museum zijn ingrijpende wijzigingen te zien. Neem maar een kijkje in de gang van de “Kledij” waar ondervoorzitter Hubert Keuppens acht kasten heeft omgevormd tot interessante kijkkasten vol kleine maar veelal vergeten voorwerpen.

Onze snor, Martin Bogaert, is nogmaals in het cafeetje aan de slag geweest en heeft toch enkele subtiele, bijna onmerkbare wijzigingen weten aan te brengen. Maar er zijn toch al enkele goede waarnemers geweest die wisten te zeggen wat en waar er precies gewijzigd was.

Er werd eerder bewust gekozen om geen thema tentoonstelling te houden dit jaar omdat de week na de kermis twee evenementen op stapel zijn gezet waarin in één van hen de inbreng van Heemkundige Kring wel heel groot is.

Vooreerst is er op het marktplein een reuze bloementapijt te bewonderen in opvolging van de tuin nu vijf jaar geleden. Het combineren van toelichting geven bij een tentoonstelling in het museum en, hopelijk, opnieuw zoveel volk te moeten ontvangen als vijf jaar geleden kunnen wij met onze beperkte bezetting van suppoosten niet bolwerken.

Een ander zeer belangrijk evenement is een tentoonstelling rond de laatste opvoering van het massaspel Wetthra, ondertussen ook al 25 jaar geleden.

Initiatiefnemer hier rond is “De Tijd”-figuur in het opgevoerde Wetthra uit 1992, met name Peter-Jan Van der Gucht.

Maar eveneens is onze Heemkundige Kring hier sterk vertegenwoordigd, en dit onder de vorm van de vele foto’s welke wij bezitten van de laatste opvoering van “Wetthra”. Het gaat hem over de acteurs, hoofd- en bijrollen en de figuranten. De mensen van de regie, het geluid, de belichting en de grime. Het gaat hem van de grootste hoofdrol tot de allerkleinste medewerker. Onbeduidende medewerkers waren er niet, iedereen was even belangrijk.

Maar om Wetthra in zijn geheel te stofferen zijn er eveneens documenten en foto’s te zien van de twee vorige opvoeringen uit 1948 en 1951. Vergeten we niet dat het straks 70 jaar geleden is dat de ondertussen overleden regisseur van de laatste opvoering, Gaston Van der Gucht, op onnavolgbare wijze de rol van “Wetthra” op zich had genomen. En dat “De Tijd” toen werd vertolkt door Willy Van der Gucht, broer van Gaston en vader van de laatste “Tijd-vertolker” en initiatiefnemer en van de tentoonstelling Peter-Jan Van der Gucht.

Op kermis is het Heemkundig Museum open op:

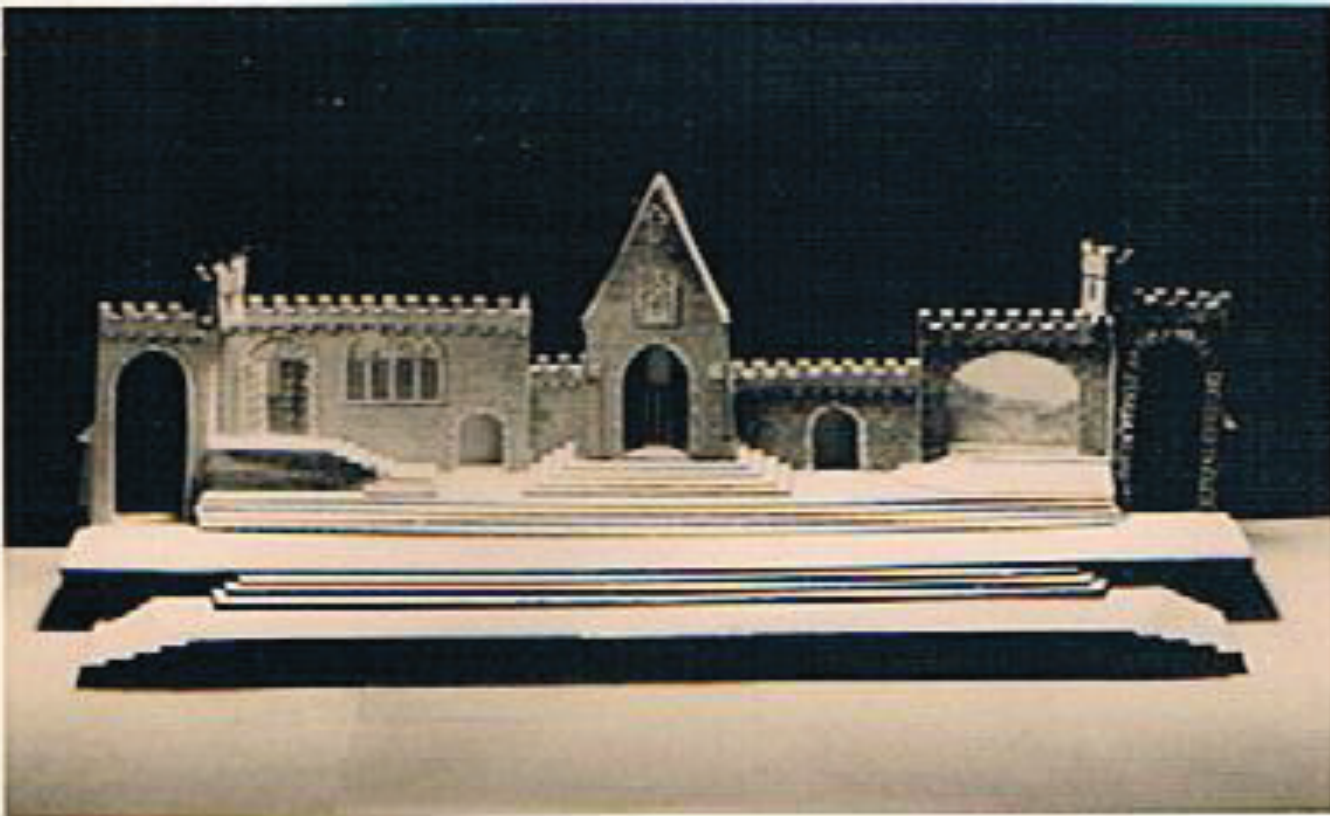
- zaterdag 2 september - 14 tot 18 uur
- zondag 3 september - 10 tot 12 en 14 tot 18 uur
- dinsdag 6 september - 10 tot 18 uur doorlopend

Bij het “Bloementapijt” op de Markt zal het Heemkundig Museum open zijn op:

donderdag 14 september - 14 tot 18 uur
vrijdag 15 september - 14 tot 18 uur
zaterdag 16 september - 10 tot 18 uur
zondag 17 september - 10 tot 18 uur

De tentoonstelling Wetthra 25 jaar geleden zal doorgaan in de Snt-Gertrudiskerk van vrijdag 15 september tot zondag 1 oktober. Openingsuren:

Ter gelegenheid van de kermis, bloementapijt en Wetthra-tentoonstelling, zal het museum eveneens met planten en bloemen versiert zijn.

Eventjes nadenken...

**Je kunt beter struikelen op de goede weg
dan wandelen op het verkeerde pad.**

Een vergeten Wetters lied.

De Lantaarnaansteker

Deze tekst werd ons bezorgd door een familielid van de koffiebranderij 'De Reuzen' in september 2016.

Het werd nog gezongen bij de familie Verstraeten – koffiebranderij DE REUZEN hoek Molenstraat, in de jaren '50

Dit kwam ter sprake toen dit familielid Verstraeten de uitleg kreeg in ons museum betreffende de petroleumlampen (kinkee).

Hij gaat zere mee zijn lere

Hij ga rap me zijn gat

Hij zet nere

Hij zet nere

Hij kraamt op

Hij kraamt op

Hij doet open

Hij doet open

Hij ontsteekt

Hij ontsteekt

Hij doet toe

Hij doet toe

Hij komt af

Hij komt af

Hij pakt op

Hij pakt op

Hij gaat zere met zijn lere

Hij gaat zere met zijn gat

Naar aanleiding van de voorbije Erfgoeddag schreef onze bibliothecaris Karel François een bijdrage over de grafsteen van Christoph von Lützenrode zu Klarenbeck, die vroeger achter en nu in de kerk van Massemen te zien is.

De tekst werd voor de gelegenheid van Erfgoeddag uitgegeven in brochurevorm en gratis verdeeld onder de bezoekers die dag.

Wij danken meteen het gemeentebestuur voor de gedane drukwerken hoervoor.

Graag willen wij u allen laten kennis maken met deze korte maar interessante geschiedenis.

Christoph Von Lützenrode Zu Klarenbeck

Naar men aanneemt werd de Sint-Martinuskerk in Massemen, toentertijd een kapel eigenlijk, als bidplaats gebouwd door de heren van Massemen.

Dergelijke bidplaatsen of kapellen werden meestal opgetrokken in de wijde omgeving op het domein van een heerlijkheid waar de heer resideerde.

Later zouden deze bidplaatsen in het algemeen evolueren naar een kerk in de echte zin en de oorsprong vormen van een parochie.

Zo is het naar alle waarschijnlijkheid eveneens in Massemen verlopen.

In de eerste helft van de XIe eeuw behoorde onze kerk toe aan de Sint-Baafs abdij in Gent.

Het personaat werd waargenomen door het kapittel van het Heilig Kruis van Kamerijk (Cambrai, Frankrijk).

Dit kapittel inde de tienden tot 1198.

Massemen maakte toen deel uit van de dekenij Aalst, dat eveneens tot voornoemd bisdom behoorde.

Vanaf 1198 echter was het de Duitse geestelijke ridderorde die dit personaat overnam.

Zij verwierven het recht op 1/3 van de tienden, en kochten eveneens het recht om zelf pastoors te benoemen.

Zij zouden dit recht trouwens behouden tot 1802.

De orde van Onze Lieve Vrouw der Duitsers kreeg de benaming Pitzemburg; het was een geestelijke ridderorde vergelijkbaar met de tempeliers of de orde van Malta en kwam na de vijfde kruistocht in Mechelen terecht.

Deze orde stond in voor het beheer van alle goederen van de Duitse orde, zowel in het graafschap Vlaanderen, als in het hertogdom Brabant.

In september van 1657 verbleef Christoph Baron von Lützenrode, ridder ende commandeur van Pitsemborgh binnen Mechelen in Massemen, voor het innen van de tienden ten voordele van de Duitse geestelijke ridderorde.

Hij verbleef bij pastoor Michiel Vereycken.

Volgens J. De Brouwer ⁽¹⁾ vernemen wij dat er in Massemen tussen 1622 en 1666 geen pastorie was, wel een geleeg ⁽²⁾

Christoph Baron von Lützenrode zu Klarenbeck werd geboren in 1612 en behoorde tot een Neder-Rijns Westfaals adellijk geslacht.

Hij trad in militaire dienst bij het Nassauregiment van de Spaanse koning, nadat hij de 3 door de Duitse Orde voorgeschreven legercampagnes had doorlopen.

Daarna deed hij een éénjarig noviciaat in de landscommanderij Koblenz, waarop hij op 22 november 1638 in de balije Koblenz ⁽³⁾ werd ingekleed.

Het balijekapittel van 1640 in Keulen stelde hem vervolgens aan tot drossaard (Amtmann) van Elsen (Grevenbroich), een rijksvrije heerlijkheid in het bezit van de balije Koblenz, terwijl hij in 1643 – 1644 tevens de commanderij Rheinberg beheerde.

Vanaf 1644 genoot hij de inkomsten uit de commanderij Muffendorf en de bijbehorende hoeve Nettinghoven.

In datzelfde jaar werd hij bovendien commandeur van de hoofdzetel in Koblenz.

Schilderij van Christoph Baron Von Lützenrode in groot ornaat. Berust in het stadsmuseum Hof van Busleiden, Frederik de Merodestraat, 65 Mechelen.

Tevergeefs probeerden de twee keurvorsten: Ferdinand van Beieren en Philipp Christoph von Sötern om baron von Lützenrode grootmeester Leopold Willem als landscommandeur te laten opvolgen.

Na de vrede van Westfalen promoveerde Lützenrode uiteindelijk op 21 april 1649 naar Pitzemburg in Mechelen ⁽⁴⁾.

In deze nieuwe functie moest hij de Zweedse “satisfactiesommen” opbrengen, die Pitzemburg als onderdeel van de balije Koblenz na deze vrede verschuldigd was.

Ook de inkomsten uit de reeds eerder vermelde commanderij Muffendorf hielpen hem hierbij.

Op de Rijksdag van 1653 – 1654 die in Regensburg plaats had, vertegenwoordigde Lützenrode de rijksbalije Koblenz, zo genoemd wegens het bezit van de rijksvrije heerlijkheid Elsen, die de landscommandeur tot lid van de Kreits- en Reichsstanden maakte.

In zijn rekwes van 5 mei 1653 aan die Rijksdag vroeg Lützenrode aan rijksaartskanselier Johann Philipp von Schönborn, om de balije in de kreits Kurrhein fiscaal te blijven aanslaan op de oude voet van de rijksmatrikel van Worms uit 1521 i.p.v. met een vierde te verhogen.

De tussenkomst van Lützenrode had in zoverre succes, dat keizer Ferdinand III op 1 mei 1654 toestond, om aan de rijksbalijen Koblenz en Elzas-Bourgondië een moderatie van twee derde toe te kennen.

De invloedrijke Christoph Baron von Lützenrode was dus op dat ogenblik een belangrijk en gezien persoon.

Hij overleed plots in Massemen op 22 september 1657, nauwelijks 45 jaar oud.

Massemen was aangeslagen.

Laat ons nog even aanstippen, dat Massemen de enige parochie was van de balije Koblenz in het huidige België.

E. H. Cornelis Van Gestel, die pastoor was van Westrem en Massemen van 1689 tot 1710, beschrijft deze gebeurtenis jaren later in zijn boek “*Historia Sacra et Profana Archiepiscopatus Mechliniensis*”.

Christoph von Lützenrode werd begraven in het koor van de Sint-Martinuskerk.

Men liet voor hem een grafsteen vervaardigen in blauwe hardsteen.. Afmetingen 228 x 126 cm met aanduiding van zijn acht adellijke kwartieren: Lützenrode, Gimminich, Seebach, Hartfelt, Coetshause, Vischel, Broel en Orsbach.

In het opschrift wordt de Rijnlander ook: “*raedt van den Aertshertoch Leopold Wilhem*” genoemd, vrijwel zeker raadsheer van Leopold Wilhem als grootmeester, die tot een jaar voor de dood van Lützenrode in Brussel geresideerd had.

De oude middeleeuwse Sint-Martinuskerk, in latijnse kruisvorm, had na de godsdienst troebelen t.g.v. de Beeldenstorm van 1566 en ook 1579, heel wat restauraties gekend: de beschadigde toren werd reeds in 1602 hersteld, het kerkschip in 1609.

In 1645 werd als bekroning het stenen gewelf op de toren aangebracht.

De kerk bestond alsdan uit de toren, de beuk met transept en het XVIe eeuwse koor met speklagen.

In het midden van de XVIIe eeuw werd het interieur van de kerk overwelfd.

In het laatste kwart van deze XVIIe eeuw was de kerk terug in orde, behalve wat de inrichting van het koor betrof.

Tot 1807 werd aan de kerk niets meer gewijzigd.

Het was Eerwaarde Heer Jan-Baptist De Boeck, pastoor van 1799 tot 1844, die de twee zijbeuken aan de kerk liet aanbouwen, daar deze te klein was geworden en dus dringend moest worden vergroot.

Het transept verdween, maar de sacristie bleef wel aan de zuidzijde.

De vloer werd volledig vernieuwd.

Er wordt geen bewijs gevonden, maar heel vermoedelijk is de grafsteen van baron Von Lützenrode dan verplaatst van het koor naar de rechter nieuw aangebrachte zijbeuk aan de zuidzijde van de kerk.

In 1881 werd Eerwaarde Heer Victor De Somer pastoor van de Sint-Martinus parochie. Hij zou dat trouwens blijven tot 1904.

Het is deze man die de kerk zodanig verbouwde naar de vorm zoals wij haar heden ten dage nog kennen.

De werken begonnen in 1893.

De dwarse bekappingen werden aan weerszijden aangebracht.

De oude sacristie gelegen aan de zuidkant van de kerk werd gesloopt en vervangen door het huidige gebouw aan de noordzijde.

Er werden nieuwe pilaren in de kerk aangebracht, de vensters werden verhoogd, de kerk werd met een venster verlengd, de vensters van het koor werden heropend en het koor zelf grondig hersteld.

In 1894 werd een nieuwe vloer “en céramique” getekend door architect Henricus Vaerwijck aangebracht.

De grafsteen van Baron Von Lützenrode werd uit de kerk naar buiten gebracht en aan de linkerzijde van de oostwand naast het koor vertikaal opgesteld.

Dit gebeurde in november 1894.

In 1949 werd na heel wat beraadslagingen beslist, dat teraardebestellingen op het oude kerkhof rond de kerk voortaan niet meer toegelaten werden.

Vanaf 1950 hadden deze teraardebestellingen plaats op het “nieuwe” kerkhof voor de parochiekerk.

In 1961 besliste het toenmalige gemeentebestuur het “oude” kerkhof vrij te maken ; alle grafzerken te verwijderen en een grasperk rond de kerk aan te leggen.

Uiteraard was in de beslissing voorzien, dat de zeven oude zerken aan de kerk- en sacristiemuur bewaard bleven.

De gedenksteen van Christoph Baron Von Lützenrode werd in het grasperk langs de zuidzijde van de kerk aangebracht.

Als aanloop naar de herdenking van de “Grote Oorlog” besliste het Wetterse gemeentebestuur in 2012 de oorlogsmonumenten in Wetteren, Massemen en Westrem te laten restaureren.

Ook de grafsteen van Christoph Baron Von Lützenrode werd in dit erfgoedprogramma van de gemeente opgenomen.

Door de tand des tijds was deze grafsteen erg vervuild en quasi onleesbaar geworden.

Daarom werd hij gereinigd, gerestaureerd en herkapt. De insignes met letters bleven authentiek en de wanden werden afgedicht met blauwe steen.

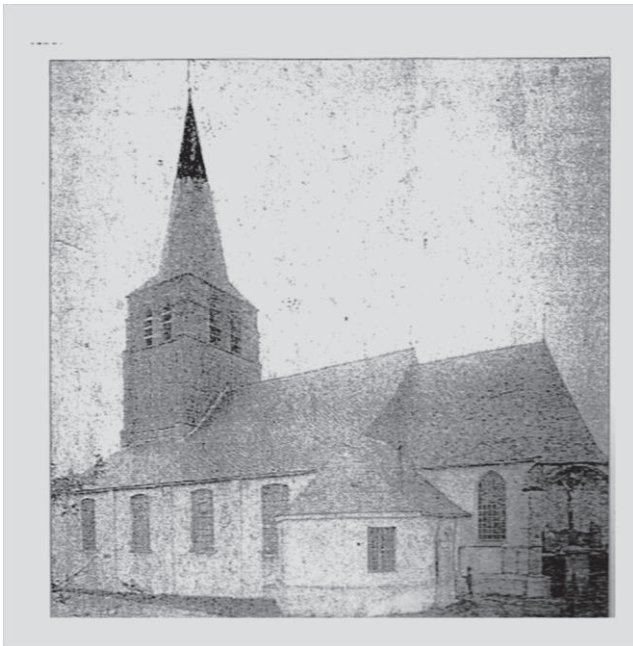
Deze gerestaureerde grafsteen werd, na toelating van de Massemse kerkfabriek in de kerk, achterzijde zuidkant vertikaal opgesteld.

Zodoende wordt degradatie door de buitenlucht tot een strikt minimum beperkt en blijft deze steen, die tot het bouwkundig erfgoed van Massemen behoort, voor de volgende generaties bewaard.

De grafsteen van de Commandeur van Pitzemburg in het grasperk.

Foto Walter De Wolf

Na de verbouwingen van pastoor Jean-Baptist De Boeck
(1799-1844).

De 2 zijbeuken werden aangebracht.
Het transept verdween.
De sacristie bleef aan de zuidzijde.

Foto: Leon De Neve

Na de verbouwingen van pastoor Victor De Somer
(1881-1904).

De haakse bekappingen zijn aan weerszijden
aangebracht.
De sacristie is verplaatst naar de noordzijde.

Foto: Daniël De Mol.

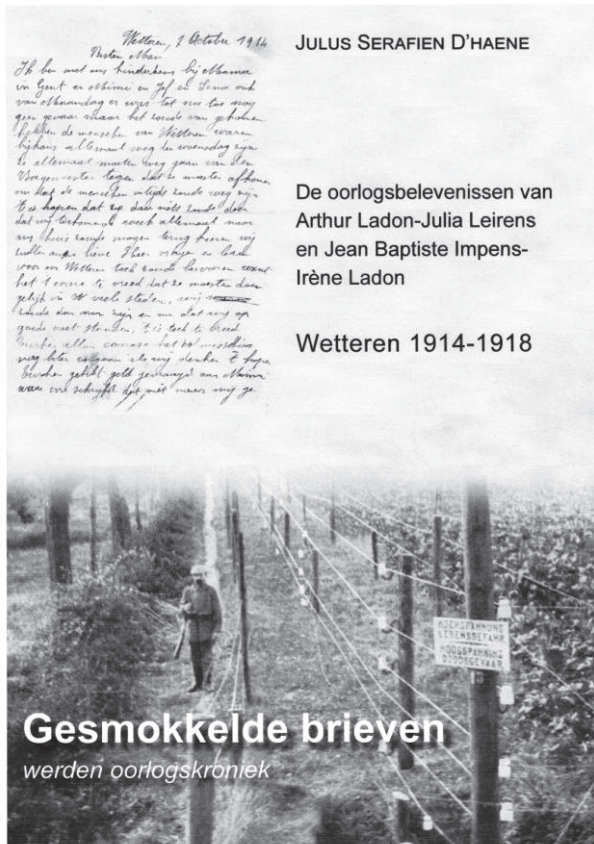
NOTEN

- (¹)J. De Brouwer: “Bijdrage tot de geschiedenis van de Kerkelijke Instellingen en het godsdienstig leven in het land van Aalst tussen 1621 en 1796. Dendermonde 1975
- (²) Geleeg: volgens etymologisch dialectwoordenboek: binnengeleeg, binnengeleg
huisakker, boerenerf = mnl gelege: kasteel.
Huis en erf.
Erf, grond rondom huis. Uit middelnederlands (gelegen)
- (³) Balije: een balije is de naam voor een ordenprovincie bij de grote ridderorden: de Tempeliers, de Maltezer Orde, de Duitse Orde....
Een balije verenigde een aantal commanderijen.
Aan het hoofd van een balije stond een landscommandeur.
- (⁴) Ordo domus Sanctæ Mariæ Theutonicorum Hierosolymitanorum.
Dit was de geestelijke ridderorde die ontstaan is tijdens de derde kruistocht (1189-1192)

Karel François.

**Julus Serafien
D'HAENE**

**schreef een nieuw
boek dat vertelt over
een Wetterse familie
tijdens WO I**

Wetteren 1914-1918 "Gesmokkelde brieven werden oorlogskroniek"

De oorlogsbelevissen van Arthur Ladon–Julia Leirens & Jan Baptiste Impens–Irène Ladon

De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring "Jan Broeckaert" vzw Wetteren en auteur Julus Serafien D'haene stellen op 11 november 2017 een interessante oorlogspublicatie voor. Het boek komt tot stand met steun van de Archiefdienst Wetteren en de Erfgoedcel Land van Dendermonde. Het boek omvat een verhaal van WO I, verteld op basis van gesmokkelde brieven, geschreven door de Wetterse familie Ladon en aanverwanten. Op basis van deze brieven, in combinatie met extra bronnenmateriaal zoals oorlogsaffiches en militaire documenten, wordt WO I vanuit een nieuwe invalshoek bestudeerd. Het boek vertelt het oorlogsverhaal 'achter de frontlinies': hoe beleefden burgers WO I? De brieven belichten de ervaringen van zowel diegenen die achterbleven in Wetteren als familieleden, die als vluchteling woonden in het buitenland, die als geïnterneerde vier jaar lang in Nederland moesten blijven, of die oorlogsvrijwilliger werden.

Het boek kan uitsluitend besteld worden door overschrijving uiterlijk op 25 september 2017 van 35 Euro op rekening BE11 4475 5415 3948 KREDBEBB van Julus D'haene - Krijgelstraat 28 - 9260 Wichelen (Schellebelle), en met vermelding "Boek Ladon". Bestellingen nadien mogelijk tot uitputting van de beperkte voorraad. De voorintekenaars worden in het boek vermeld.

Het boek is op het adres van de auteur beschikbaar vanaf 11 november 2017. Afhaling of gratis levering aan huis na telefonische afspraak (tel. 09/369.50.81). De boeken die einde november 2017 niet zijn afgeleverd worden kosteloos - persoonlijk of via Bpost (voor leveringen buiten de gemeente Wetteren) in kreukvrije verpakking op uw adres bezorgd.

MEDEDELINGEN VAN DE HEEMKUNDIGE KRING

Heemkundige wandeling: 'FUNERAIR ERFGOED'.

Zaterdag 18 november 2017, leidt onze ondervoorzitter Hubert Keuppens u rond over de begraafplaats van Wetteren, 18 Augustuslaan, van 14.30 uur tot 16 uur.
Iedereen welkom.

U zult er niet alleen de geschiedenis van het begraven vernemen,
ook de wijze waarop dit heden ten dage gebeurt.

De oude graven die destijds als 'eeuwige vergunning' werden overgebracht naar hier, vertonen een bijzondere en kunstig bewerkte symboliek. De betekenis daarvan komt eveneens aan bod.

Het bezoek aan de **Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience** te Antwerpen wordt wegens gebrek aan een geschikte datum verschoven naar het voorjaar 2018.

Meer hierover in ons decembernummer.

LET OP: AANGEPASTE OPENINGSUREN VOOR HET MUSEUM – eerste zaterdag van de maand 14 tot 18 u.

Het Museum is in 2017 nog geopend op volgende dagen:

- zaterdag 2 september – 14 tot 18 uur – kermis
- zondag 3 september – 10 tot 12 en 14 tot 18 uur – kermis
- dinsdag 5 september – 10 tot 18 uur – doorlopend - jaarmarkt
- zaterdag 9 september – 14 tot 18 uur - kloefkensbrocantemarkt
- donderdag 14 september – 19 tot 22 uur – bloementapijt op Markt
- vrijdag 15 september – 14 tot 18 uur – bloementapijt op Markt
- zaterdag 16 september – 14 tot 18 uur – bloementapijt op Markt
- zondag 17 september – 10 tot 18 uur – bloementapijt op Markt
- zaterdag 7 oktober – 14 tot 18 uur
- zaterdag 4 november – 14 tot 18 uur (laatste zaterdagopening in 2017)

Bijkomende openingsdagen zijn steeds mogelijk.

Steeds open op aanvraag.

Tijdens de maanden december, januari en februari blijft het Museum dicht voor opknap- en herinrichtingwerken.

Voor meer informatie: www.heemkundewetteren.be

Voor groepsbezoeken:

- walterdewolf@proximus.be
- tel. 0473/860.419

Infopunt Toerisme Wetteren:

- Markt 23
- tel. 09/366.31.04

Op woensdag 5 september 1956 werd de eerste steen gelegd van de voetgangersbrug.

Deze brug wordt weldra geschiedenis en zal vervangen worden door een nieuwe voetgangersbrug welke onmiddellijke aansluiting zal geven met het centrale plein van "De Rode Heuvel".

COMPUTER GEHACKT!!!

Wij melden u dat de verenigingscomputer werd gehackt!!!

Waarschijnlijk kregen ook jullie een mail waarin stond dat er iemand in Oekraïne gestrand was na (zogezegde) diefstal van papieren en geld.

DIT IS NATUURLIJK LARIE.

Ga hier nooit op in.

Wel hebben we het heemkundewetteren account van de computer gehaald.

Wilt u ons bereiken dan gebruikt u voorlopig

walterdewolf@proximus.be